

Kommunismiohvrite memoriaali asukoha ja ideekavandi konkurss

konkursitöö reig

Ideeline kontseptsioon

Kommunismiohvrite memoriaali ettepanek märgusõnaga *Reig* käsitleb kommunismiohvritena nii režiimi poolt otseselt hukatuid, kaudsematel põhjustel hukkunuid ja ka neid, kes elasid, kuid kannatasid, kaotasid, loobusid. Memoriaali eesmärk on pakkuda paika mäletamiseks, tunnistamiseks, lepitusele ja rahule jõudmiseks. Töö *Reig* on pühendatud nii neile, kellele ideoloogiaga kaasnevate repressioonide tekitatud haav sai saatuslikuks, kui neile, kelle haava jääb meenutama arm.

Maastikuline kontseptsioon

Memoriaali ümbrus on sissejuhatuseks keskele kujundile. Keskkond moodustub tagasihoidlikust reljeefsusest, millele laotub suurematest ja väiksematest rannakividest, killustikust, kiviklibust kate, ja hõredamatest ning tihedamatest puu- ja põõsarühmadest. Tekkiv korrapäratus, nurgelisus ja tonaalsus loob sünge ja karmi maastiku. Memoriaali ümber säilib olemasolev poollooduslik rannajoon, mis võimaldab pääsu mereni.

Arhitektuurne kontseptsioon

Reig on rannajoonega risti asetsev terava kiilu või sisselõike kujuline vabaõhurajatis. Memoriaalile pääseb objekti keskkohast – seal seisab siseneja silmitsi valikuga, kas minna maa või mere poole. Sund teha tulnud tee suhtes järsk pööre sümboliseerib ajaloosündmuste, kommunistliku režiimi lõikumist inimese eluteega, omaenda teel olemisega. Oli neid, kelle rada lõplikult läbi lõigati; oli neid, kes küll jätkasid oma sammu, aga ette näidatud suunas ja rajal. Sügavikku koonduv tee sümboliseerib koju jäämist, kodumaa ja -mulla valimist, aga ka tumedaid mõtteid, muserdatust, rõhutust. Küllastaja pea kohal kõrguvad seinad loovad kitsa ahistava ruumi, vangistuse müüride vahel. Merele suunduv tee sümboliseerib lahkumist, aga ka avaraid mõtteid, silmapiiri taga asuvaid ideaale ja igatsusi. Küllastajat ümbritsev avarus tähistab müürideta vangistust – elu ja elamist, kuid ainult ette antud sihil. Siht lõpeb tumma seinaga, mis varjab ja/või eitab eesmärke, unistusi, sihtpunkte.

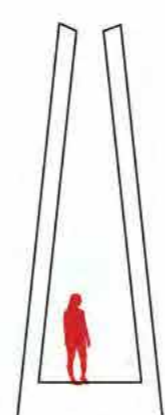
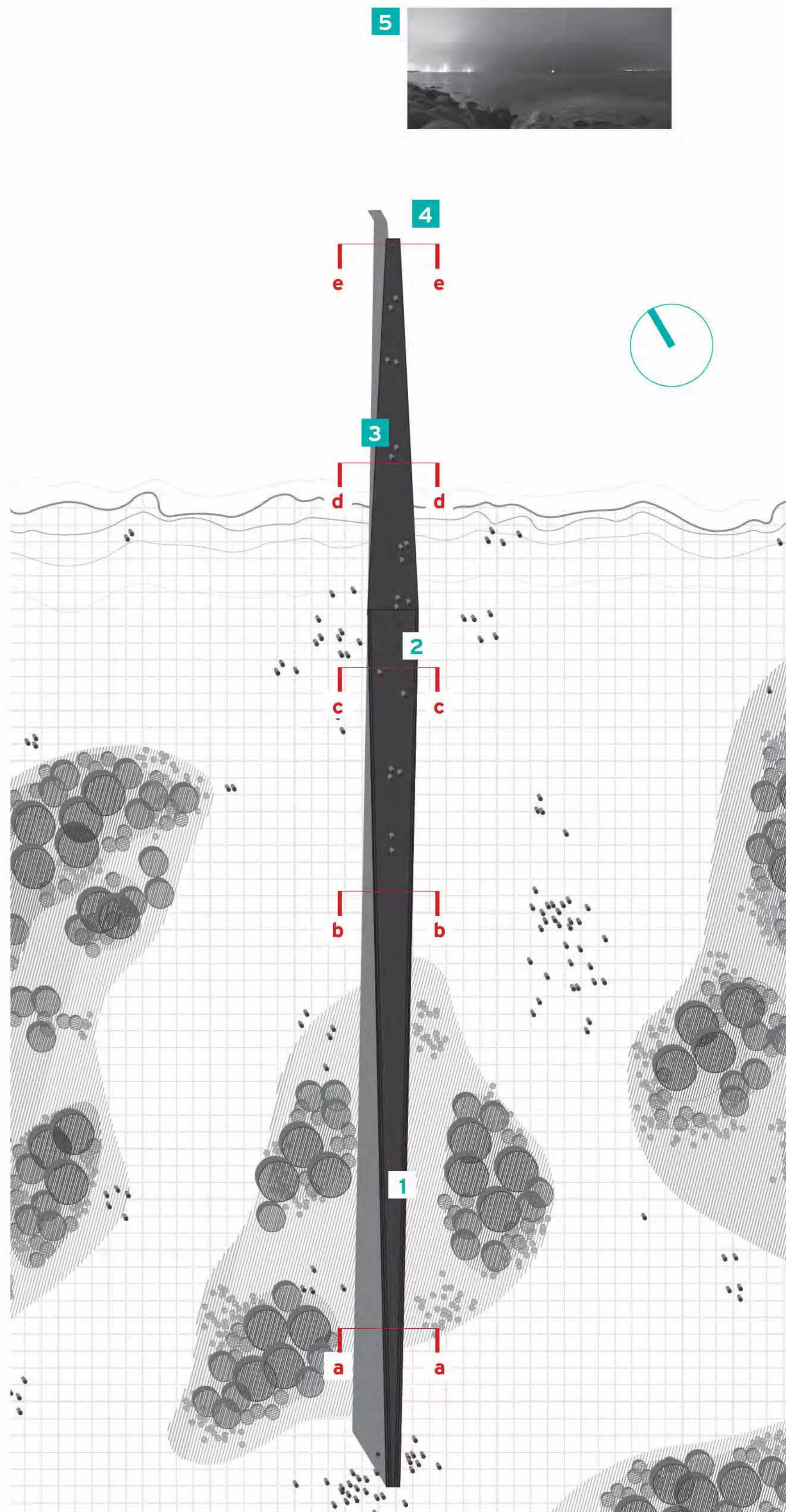
[1]
Maa sisse
Maapoolne ots lõikab teravikuna maasügavusse. Seinad tõmbuvad memoriaaliküllastaja ümber koomale ning kasvavad pea kohal kõrgusesse. Atmosfääri ja tähendusi loovaks elemendiks on maa (→ kodumaa, paigale jäämine, alateadvus, kaduvik).

[2]
Ristumine
Memoriaalile pääseb rannajoone äärest, rajatise mõttelise kolmandiku pealt. Ruum katkestab siseneja rannaga paralleelselt kulgeva trajektoori ning suunab pöörama mere või maa poole.

[3]
Mere kohale
Memoriaali merepoolne ots tõuseb vee kohale. Atmosfääri ja tähendusi loovaks elemendiks on meri (→ vabadus, selgus, põgenemine).

[4]
Suletus
Merepoolse otsa lõpetab tumm sein, mille ületamataisega silmapiiri poole liikuja või igatseja paratamatult vastakuti seisma jääb. Vaadet varjav sein sümboliseerib ka tsensuuri ja eitamist.

[5]
Märgutuli
Memoriaali ots on suunatud Tallinna lahes asuvale (pimedas valgustatud) navigatsioonimärgile.

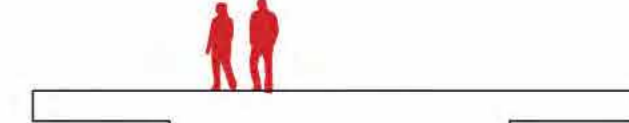
lõige a - a

lõige b - b

lõige c - c

lõige d - d

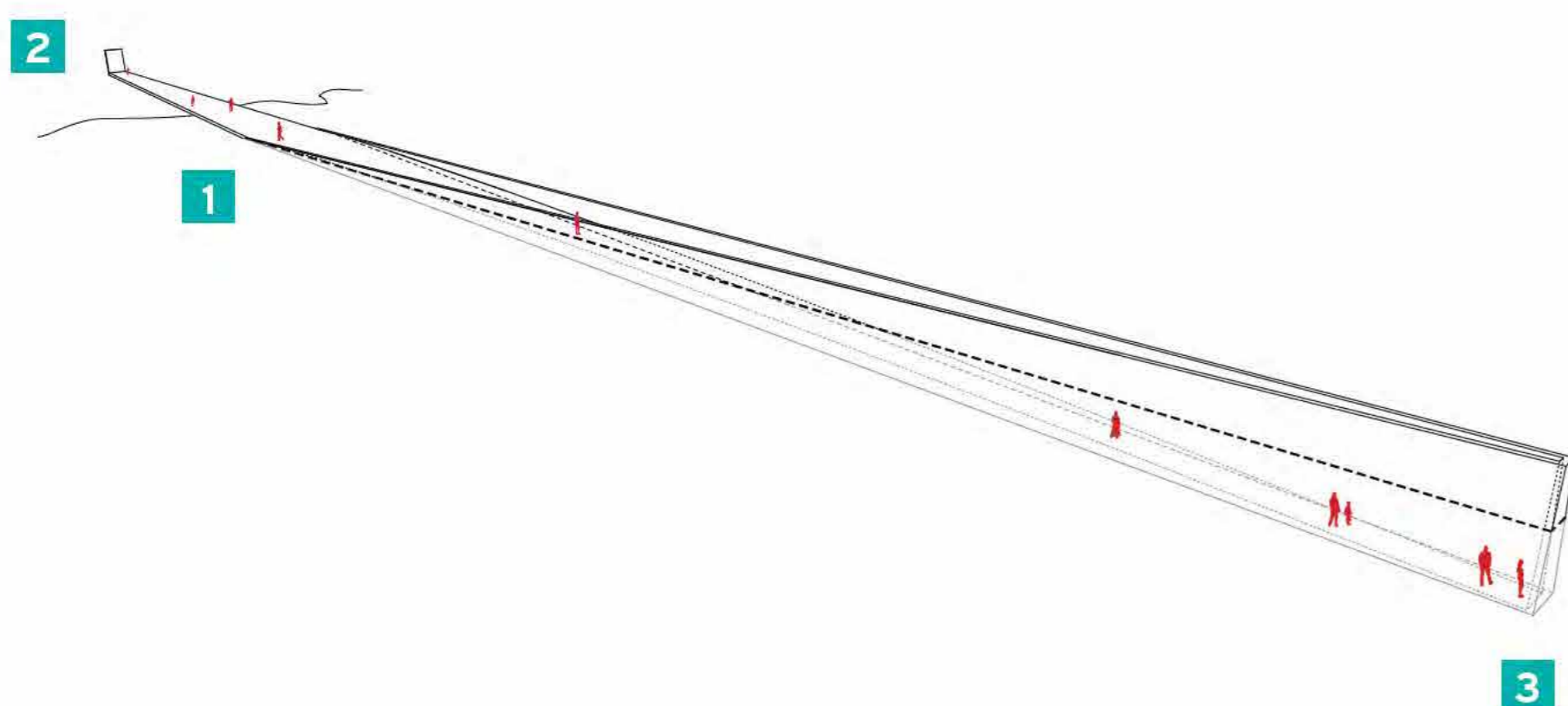
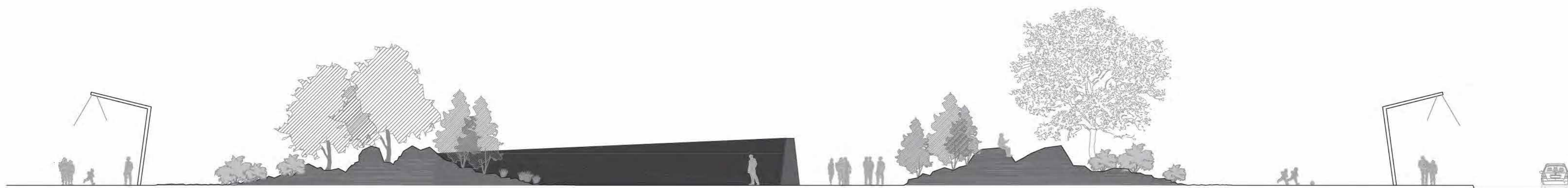

lõige e - e

Lõige

Memoriaali ümbritsevale alale saabutakse mööda rannapromenaadi või Põhjaväila trassile rajatavat tänavat. Memoriaali ümbritseva maastiku üleminekud kõrvalasuvatesse maastikesse on sujuvad: promenaadi mööda jalutades ilmuvad teeserva üksikud rannakivid, taimestik muutub hõredamaks, maastik karmimaks. Memoriaali ümber loovad meeleolu rahnudest kuhjatise ja nende vahel kulgev killustikuga kaetud kõnnitav ala, milles kulgevad mõned betoonplaatidega sillutatud rajad kergemaks ligipääsuks (nt ratastoolis, lapsevankriga).

Materjalid

Memoriaali rajamisel on kasutatud kolme peamist materjali: tumedat betooni (monument) ja heledaid betoonplaate ümbritseval sillutatud alal; roostetanud terast detailide puhul; erineva fraktsiooniga graniitkillustikku ja rändrahne ning rannakive ümbritseval maastikul. Karmi keskkonda pehmendab killustiku ja rahnude vahele istutatud haljastus - harilik tamm, harilik pihlakas, põõsasmara, liiv-vareskaer ja muud üksikud heintaimed.

Asukoht

Memoriaali asukohaks pakub Reig Tallinna reisisadamast itta jäävat ranna-ala. Ideest lähtuvalt on olulisim memoriaali paiknemine mere ääres, maa ja mere piiril. Kohalikul sai määravaks ka kättesaadavus ja ligipääsetavus: mälestuspaik on külastamisteenuse (piletiga transport/ekskursioon) olemasolust sõltumatu. Tallinna kesklinnast jalutuskäigu kaugusele jäävatest mereäärsetest asukohtadest on väljapakutu tänases seisus kõige tühjem nii ruumilises kui tähenduslikus mõttes. Kommunismiohvrite memoriaal loob alale identiteedi ja õhustiku, mille ümber on piisavalt puhvrina töötavat ambitsioonitut tähendusvälja (praegusel hetkel identiteeditut piirkonda).

